

Struktúra és organizmus

Beszélgetés Gyenes Gáborral

NAGY CSILLA

Gyenes Gábor grafikái jellemzően struktúra és organizmus viszonyára, az identitás és az azt ellensúlyozó kontextusok dinamikus kölcsönhatására rezonálnak. Urbanic című sorozata (2008-2010) után, amely a nagyváros szervezettségét és az egyéni elidegenedés tapasztalatát vitte színre, a Hangyák (2012), a Tömeg (2012) és a Disznók (2010) című sorozatokon dolgozott, jelenleg térgrafikával kísérletezik.

– *Úgy tűnik, az új projektek renthagyó fókuszából kérdeznek rá korábbi témáidra, az identitás, az egyediség és az integritás problémájára.*

– *Lényegében mindhárom sorozat kapcsolódik az Urbanic világához. A Hangyák és a Tömeg egymással ellentétes logikai műveleteket végeznek, abban az értelemben, hogy mindkét esetben az egyén és a tömeg közötti különbség, az egyik fogalomból a másikba való átjárás vizuális lehetőségeit vizsgáltam. A hangyák olyan teremtmények, amiket nem lehet külön, egyediségükben értelmezni, a hangyaboly organizmusként működik, amelynek részesei (és részei) a hangyák, funkciók és feladataik rögzítve vannak, és ettől eltérni nem lehet. Az egyes hangyák tehát gépiesen, monofunkciós egységekként működnek, egy-egy feladatot látnak el a boly fenntartása érdekében. Azonban ha portrét készítek róluk, akkor individualizálom őket. A Tömeg esetében az emberi csoportok mint organizmus és forma jelennek meg, anélkül, hogy az egyes ember egyediségében, tulajdonságaival vagy szándékaival jelen lenne. A tömegdemonstráció vizualitásából kiindulva jött létre a sorozat: a tömeg itt látvány, amely csak az utcák által meghatározott formája révén azonosítható, ez az, ami folytatta az Urbanic gondolatosságát. Az volt lényegében a koncepció, hogy aminek nincs egyénisége, mint egy hangya, annak a vizualitás eszközeivel teremtek valamilyen önazonosságot; az emberek esetében pedig, ahol az egyéniség aktuális megjelenése valahol*

félúton van az individualitás és a tömeg fogalma között, a tömeg irányába mozdítom el a képletet. Van még egy rövidebb ciklus, a *Disznók*, ez humoros-ironikus képekből áll: a disznó testrészeiből (az orrból, a lábacskákból) raktam össze a kompozíciót, voltaképp ezekből is tömegeket készítettem – nyilván ez a sorozat kicsit orwelli tartalmat is hordoz. Újabban a térgrafikák és objektok foglalkoztatnak, az érdekel, hogyan lehet „kimenni” a térbe a grafikával.

– A *Családi album című lightbox (amelynek sémája a borító belső oldalán szerepel) már ezt az érdeklődést jelzi.*

– Ezt úgy kell elképzelni, hogy van fából egy doboz, amelybe bele lehet nézni, a dobozban pedig egymás után 4-5 üveglap van, amelyekre rá vannak ragasztva a fóliára nyomtatott grafikák. Ha meg vannak világítva az üveglapok, akkor lényegében át lehet látni az egyik grafikán a másikat. A *Családi album* esetében az egyes üvegek a családom egyes generációit mutatják, a szülők, a nagyszülők, majd a dédszülők egymást követően, egyre homályosabban látszanak, és áttűnnek egymáson. Abból indultam ki, hogy az emlékezetben nem él minden élmény, minden családtag egyformán élénken, az emlékek eltérőek. Például arról a nagymamámról vannak a legtisztább emlékeim, aki 2004-ben halt meg, ő nagyobb és élesebb alakként jelenik meg, az egyik nagyapámat viszont nem is ismertem, ő csak árnyként van meg. Ha a néző betekint a dobozba, az ő arcképe is visszatükröződik, és így bizonyos értelemben az én családom részévé válik, hiszen előhívja az emlékeket. A másik hasonló objekt a *Teremtés* (ld. 92. oldal), ez a somorjai művésztelepen készült, az ottani református templomban volt kiállítva. Ebben az esetben a szakrális tér volt az, amire reagálni szerettem volna: az utóbbi időben sok biológiai tárgyú művet olvasok, többek között az élet tudományos alapjairól, és ebben a munkában az élet keletkezésére vonatkozó szakrális és tudományos koncepciót igyekeztem összekapcsolni. Az egyes, egymás mögött elhelyezkedő üvegeken a szakrális, illetve a tudományos értelmezésre utaló képek jelennek meg.

– *Az Árnyak című térgrafika (amely szintén a borító belső oldalán látható) az emberi test rendhagyó ábrázolása, vonalak, átfedések segítségével. A test maga viszont nincs jelen.*

– Egyfajta negatív szobrot szerettem volna létrehozni. Három pontból megvilágítottam magam, és megkértem valakit, hogy rajzolja körbe az árnyékomat. A szoba sarka, a padló és a falak érintkezése kiadja az x, y, z koordinátákat, vagyis a térbeli viszonylatot, és az objektum voltaképp azokat a vonalak mutatja, ahol a test által vetett árnyék megjelenik, illetve ahol az egyes síkok érintkeznek. A kép valójában a testet nem, csak a hiányát, a lenyomatát mutatja meg, voltaképp mozgásba hozza az agyat, hiszen a nézőnek el kell képzelni, létre kell hozni a testet a látvány, a rá utaló térbeli viszonyok alapján.